

TISKOVÁ ZPRÁVA

**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.**

Jilská 1, Praha 1
Tel.: 210 310 586

E-mail: ondrej.malina@soc.cas.cz

Česká společnost a onemocnění AIDS – červen 2016

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost, v16-06</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>CVVM, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>3. – 20. 6. 2016</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Kraje (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1005</i>
<i>Počet tazatelů:</i>	<i>209</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem – kombinace dotazování PAPI a CAPI</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>OZ.52, OZ.53, OZ.54</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>2. srpna 2016</i>
<i>Zpracoval:</i>	<i>Ondřej Malina</i>

V rámci červnového výzkumu položilo Centrum pro výzkum veřejného mínění tři otázky zkoumající problematiku onemocnění AIDS. Otázkami CVVM zjišťovalo nejen vnímání problematiky onemocnění AIDS v obecné rovině, ale také subjektivní pocit ohrožení touto nemocí či názor na aktivitu přírodních institucí vzhledem k této nemoci.

V první otázce jsme se zeptali na problematiku onemocnění AIDS v nejširším slova smyslu¹ (viz graf 1). Většina populace (68 %) si myslí, že nemoc AIDS je problém, z toho 28 % ji charakterizuje „rozhodně jako problém“ a 40 % „spíše jako problém“. Menšinový podíl populace (23 %) má názor opačný, 19 % respondentů volí odpověď „spíše není problém“ a 4 % „rozhodně není problém“.

Otázka měřící vnímání problematiky onemocnění AIDS byla naposledy položena v roce 2014. Jak je patrné z grafu 1, od roku 2014 o 5 procentních

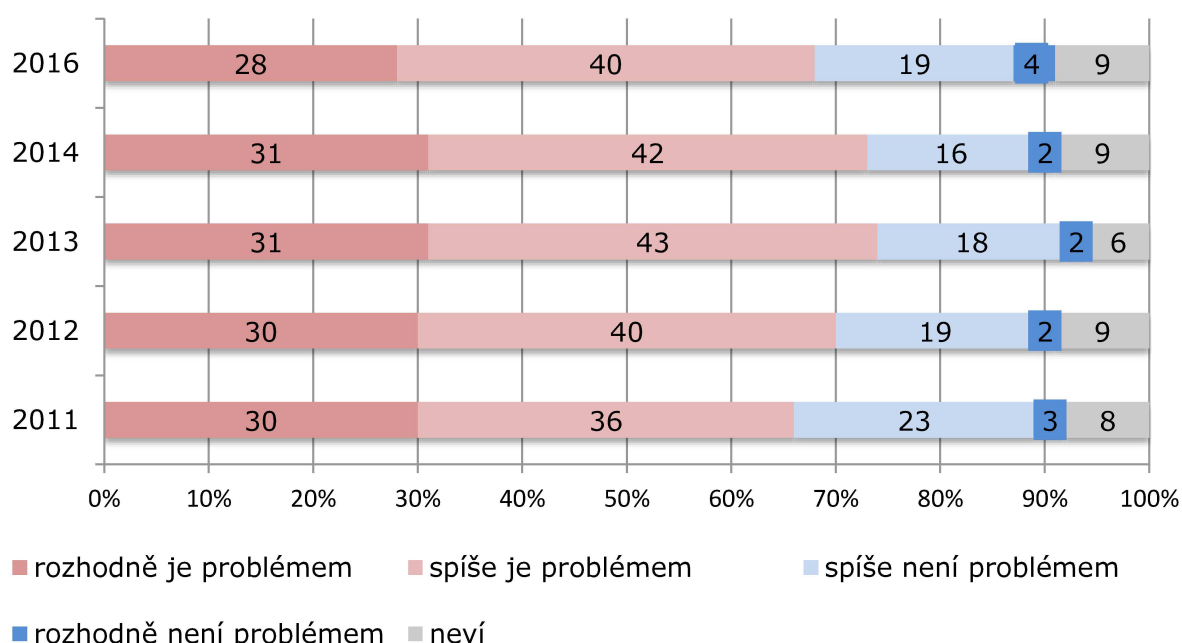
¹ Znění otázky: „Je nebo není podle Vás onemocnění AIDS v současné době v České republice problémem?“ Možné odpovědi: „a) Rozhodně je problémem, b) spíše je problémem, c) spíše není problémem, d) rozhodně není problémem.“

bodů poklesl podíl respondentů, kteří si myslí, že onemocnění AIDS je problém. Opačně, od roku 2014 o 5 procentních bodů vzrostl podíl respondentů, kteří o onemocnění AIDS jako o problému neuvažují. Zbylé hodnoty zůstaly v zásadě nezměněny. Toto zjištění je překvapivé vzhledem k současné intenzitě mediální pozornosti věnované nárůstu počtu nakažených touto nemocí².

Podrobnější analýza ukazuje, že názor na AIDS je téměř shodný napříč populací, alespoň z hlediska základních demografických znaků. Rozdíly mezi jednotlivými vzdělanostními skupinami jsou marginální, stejně tak mezi skupinami věkovými. Muži a ženy odpovídají na tuto otázku totožně.

Graf 1: Vnímání onemocnění AIDS jako problému

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 3. – 20. 6. 2016, 1005 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

V druhé otázce jsme zkoumali názor respondentů na to, jak intenzivně se příslušné instituce v České republice zabývají problematikou onemocnění AIDS³ (viz graf 2). Marginální podíl respondentů, 4 %, si myslí, že se příslušné instituce v České republice zabývají onemocněním AIDS „příliš mnoho“. Přesně 60 % respondentů, tedy majorita, deklaruje, že „přiměřeně“. 18 % zvolila odpověď „nedostatečně“. Zbytek respondentů „neví“ (17 %).

Pakliže srovnáme data ze současného výzkumu s výsledky z roku 2014, vidíme, že o 5 procentních bodů narostl podíl respondentů volících odpověď

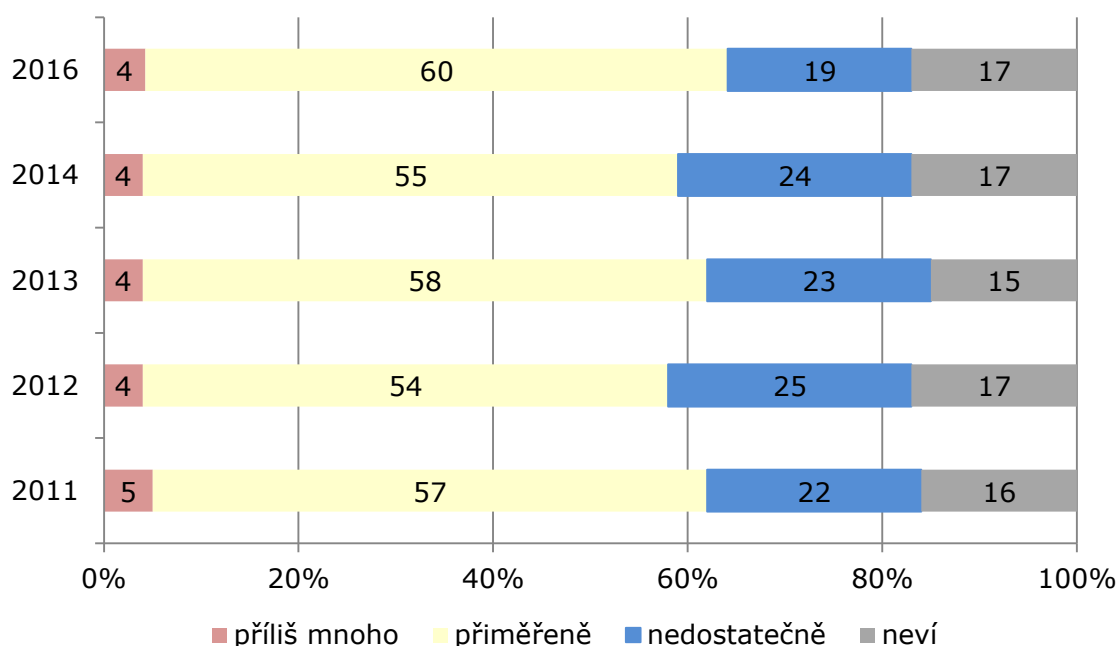
² O tématu informovala mnoho velkých médií, například Novinky.cz, TN.cz, TÝDEN.cz, deník.cz.

³ Znění otázky: „Podle Vašeho názoru, zabývají se příslušné instituce v České republice problematikou onemocnění AIDS...“? Možné odpovědi: „...a) příliš mnoho, b) přiměřeně, c) nedostatečně.“

„přiměřeně“. Opačně, o 5 procentních bodů klesl podíl respondentů vybírajících odpověď „nedostatečně“.

Názor na to, jak se příslušné instituce v České republice zabývají onemocněním AIDS, je ovlivněn dosaženým vzděláním respondenta a vnímáním problematiky onemocnění AIDS obecně. Se zvyšujícím se vzděláním narůstá podíl respondentů, kteří zvolili odpověď „nedostatečně“. U lidí se základním vzděláním je to v desetině případů, u lidí s vysokoškolským vzděláním u čtvrtiny. Podobně, čím více lidé vidí onemocnění AIDS jako problém, tím častěji se rozhodují pro odpověď „nedostatečně“. Muži a ženy se ve svých názorech neliší.

Graf 2: Jak moc se příslušné instituce v České republice zabývají onemocněním AIDS

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., *Naše společnost 3.* – 20. 6. 2016, 1005 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

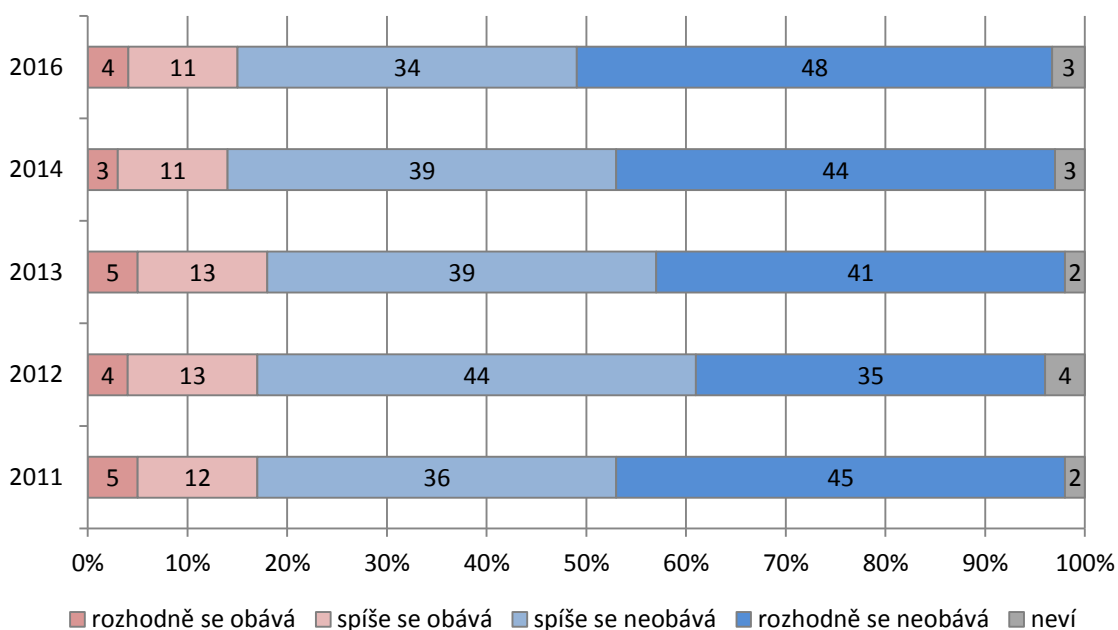
V třetí otázce jsme zjišťovali, nakolik se sami respondenti obávají onemocnění nemocí AIDS⁴ (viz graf 3). 15 % respondentů se nakažení nemocí AIDS obává, z toho 4 % se „rozhodně obávají“ a 11 % se „spíše obává“. Převážná většina dotázaných, 82 %, se nakažení nemocí AIDS neobává, z toho 34 % se „spíše neobává“ a 48 % se „rozhodně neobává“. 3 % respondentů na otázku nedokázala odpovědět a zvolila odpověď „nevím“.

Poprvé byla otázka na obavu z onemocnění AIDS položena v roce 2011. Od té doby se významně nezměnil podíl lidí, kteří se onemocnění AIDS „rozhodně obávají“ nebo „spíše obávají“. Na druhou stranu, podíl lidí, kteří se onemocnění

⁴ Znění otázky: „Nakolik se obáváte, že byste Vy sám mohl onemocnět AIDS?“ Možné odpovědi: „a) Rozhodně se obáváte, b) spíše se obáváte, c) spíše se neobáváte, d) rozhodně se neobáváte.“

AIDS „rozhodně neobávají“, je od roku 2011 nejvíce, od posledního měření z června 2014 jich o 4 procentní body přibylo. Opačně, podíl lidí, kteří se onemocnění AIDS „spíše neobávají“, je od počátku měření v roce 2011 nejméně a jejich podíl za poslední 2 roky o 5 procentních bodů poklesl.

Vícerozměrná analýza prozrazuje, že nakažení AIDS se obávají především mladí lidé ve věku 15 – 29 let. Po dosažení věkové hranice 30 let se tento trend otáčí a kontinuálně se zvyšuje podíl lidí, kteří se nakažení nemocí AIDS neobávají. Tento výsledek může být způsoben především životním stylem jednotlivých věkových skupin. Zatímco starší lidé často žijí v manželském svazku a mají pouze jednoho sexuálního partnera, u mladých lidí je střídání sexuálních partnerů častější. Další analýza tuto domněnku do jisté míry potvrzuje. 51 % respondentů žijících s partnerem tvrdí, že obavu z nakažení nemocí AIDS „rozhodně nemá“. Podíl lidí nežijících s partnerem, kteří tvrdí stejnou věc, je o více jak 10 procentních bodů menší. Mezi ženatými a vdanými zvolilo odpověď „rozhodně se neobávám“ 56 % respondentů, u lidí svobodných se k ní přiklonilo 28 % dotázaných. Pakliže respondent deklaruje, že onemocnění AIDS v současnosti „rozhodně není problém“, často také volí odpověď, že obavy z onemocnění AIDS „rozhodně nemá“ (76 % respondentů). Opačně, pokud respondent deklaruje, že onemocnění AIDS je v současnosti „rozhodně“ nebo „spíše“ problém, podstatně méně volí odpověď, že obavy z onemocnění AIDS „rozhodně nemá“ (přibližně dvě pětiny respondentů). Pohlaví ani vzdělání obavy z nakažení nemocí AIDS neovlivňují.

Graf 3: Obava z nakažení nemocí AIDS

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 3. – 20. 6. 2016, 1005 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Obecně se zdá, že česká společnost, oproti poslednímu měření v roce 2014, vnímá onemocnění AIDS méně jako problém. Ať už z pohledu obecného, institucionálního či vlastních obav z nakažení. Vzhledem k tomu, že počet nakažených nemocí AIDS v České republice dlouhodobě rok od roku přibývá⁵, je tento trend vcelku překvapivý. Pokud se ovšem na problematiku podíváme zrcadlově, vše se jeví smysluplněji. Nárůst počtu nakažených může být důsledkem nepozornosti vůči varování médií a snižujícího se pocitu ohrožení onemocněním AIDS. Toto vysvětlení je ovšem jedno z mnoha možných a k jeho přijetí (stejně jako k přijetí dalších vysvětlení v této zprávě) bude potřeba podrobnější výzkum.

⁵ <http://www.hiv-prevence.cz/fls/web/prezentace-05-2016-roz.pdf>